

Свети Сава и ђаво

Пошао Свети Сава преко једне планине, па срене ђавола. Кад га ђаво угледа, уплаши се и хтеде да побегне. Али како није имао куда скренути, срели су се на путу. Свети Сава поздравља ђавола: „Помози Бог!” Ђаво одговори: „Није ми за тим стало”. „Како си?”, упита Свети Сава. „Шта је тебе брига како сам!”, одговори ђаво. „Шта би радио?” „Радио бих баштованлук, кад бих имао добре земље и доброг ортака”. Онда свети Сава рече ђаволу: „Чујеш, побратиме, баш ако хоћеш да радиш баштованлук, ето ја ћу ти бити ортак. Али да се прво договоримо: како ћемо радити, шта прво сејати”. Тада му ђаво одговори: „Вала, иако ме мрзи да радим с тобом, опет ти се нећу покорити. Само хоћу да начинимо уговор па да отпочнемо радити”.

Пошто су начинили уговор, Свети Сава предложи: „Посадићемо прво црни лук”. „Нека буде!”, пристао је ђаво.

Кад је лук почео да расте, дошао је ђаво, видео је како су лепа и добра пера од лука, а није ни загледао шта има у земљи. Пошто је лук израстао и био у највећој снази, позове Свети Сава ђавола да обиђу башту. „Е”, рече Свети Сава ђаволу, „пола је моје, а пола твоје. Бирај сам шта волиш: да ли оно што је над земљом или оно што је у земљи?” Видећи ђаво силна пера од лука, превари се и рече: „Ја ћу узети оно што је над земљом”. „Добро!”, одговори Свети Сава. „Ја ћу узети оно што је у земљи”.

Кад је лук почео зрети, долазио је ђаво често да га обиђе. Није му било мило кад је видео да се пера од лука суше и труну. Лук сазри, пера сва увену, а Свети Сава повади главице лука и однесе их.

То је ђавола јако ожалостило, па се реши да још један уговор начини са Светим Савом. Начинише уговор да засаде купус, па ђаво рече: „Ја ћу узети оно што је у земљи, а ти оно што је на земљи”. „Нека буде!”, пристао је Свети Сава. Засадили су купус и он је брзо напредовао. Развише се листови, па се указаше и главице. Гледајући то, ђаво је мислио: „Када су оволике главе на земљи, колике ли морају бити у земљи!”

Радовао се ђаво и чекао јесен. Када дође време, Свети Сава посече купус, а ђаволу остави корење. Међутим, ето и њега да узме свој део. Ту су гајде, свирке, хука, бука, песме, радници. Али чим је један корен извадио и видео да у земљи нема ништа, да пресвисне од муке.

Замолио је Светог Саву, те и трећи уговор начинише да засаде кромпир. „Твоје ће бити оно што је у земљи, а моје оно што је на земљи!”, рекао је ђаво. „Кад ти хоћеш, ја пристајем!”, одговорио је Свети Сава. По уговору засадили су кромпире. Изникну кромпири, израсту стабљике, пуно лишћа, па ето и цветова, а најзад и бобе. Видећи све то, ђаво се почне смејати и пркосити Светом Сави.

Али, кад је дошла јесен, лишће је свенуло, стабљике се сасушиле и иструнуле. Свети Сава је повадио кромпире из земље и однео их у трап.

Ђаво да пукне од муке и злоће кад је видео да је опет преварен. Кајао се што је с попом имао посла, али се надао да ће му доскочити. Опет је умолио Светог Саву да нешто посеју. Уговорили су да посеју пшеницу, па што је на земљи да буде Светог Саве, а што је у земљи, да буде ђаволу.

Кад је пшеница порасла и искласала, дошао је ђаво да обиђе. Видећи колико је израсла, рекао је: „Чудо, како из онако малих зрна нарасту овако велике стабљике! Какав ли тек мора бити плод у земљи!”

Али, кад је дошло време, Свети Сава је позвао жетеоце те су пшеницу пожњели, а ђаволу оставили суву стрњику.

Заплакао је тада ђаво од једа, па је од љутине рекао: „Вала, попе, хоћу с тобом још да засадим виноград, па шта буде! И ако ме још ту превариш, онда он нашег ортаклука нема више ништа”.

Пристао је Свети Сава и засадили су виноград. Кад је треће године родио виноград и показало се лепо грожђе, дошли су ортаци да се договоре шта ће ко узети. Тада Свети Сава упита ђавола: „Шта волиш, ортаче, или чорбу или густиш?” Ђаво одговори: „Ја ћу густиш, а ти узми чорбу”.

Кад је дошла јесен, онда Свети Сава обере грожђе, намести кацу, измуља га, па онда источи чорбу, а то је било вино. Ђаволу је остала џибра, или густиш, као што је желео.

Ђаво из коже да изиђе од једа, али се нешто досети. Сипао је воду у комину, начинио казан и испекао ракију. Дошао је Свети Сава да види шта ради, па га упита: „Шта ти је то, ортаче?” „Печем ракију, побратиме!”, одговори ђаво поносито. „Дај ми, ортаче, да видим да ли ваља то пиће!” Ђаво наточи у чашу ракије. Свети Сава сркну једанпут, двапут, трећи пут и прекрсти се. Како ђаво то виде, одмах побеже и више се никад није јављао тамо где чује да се налази поп. А Свети Сава просу ракију, ђавољу творевину, па рече: „Нека је староме лек, а младоме бес!” Тако је остало до данас.